T093 ATĐ 5 (08) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q107-Trí Uẩn-Luận về Tu Trí

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÅN 107

LUAÄN VEÀ TU TRÍ (Phaàn 3)

Dò sinh, luùc lìa nhieãm coõi Duïc, trong caùc ñaïo gia haïnh-chín ñaïo voâ giaùn-taùm ñaïo giaûi thoaùt, hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai cuõng chæ tu Theá tuïc trí; trong ñaïo giaûi thoaùt thuù chín, hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai tu Theá tuïc trí vaø Tha taâm trí. Luùc lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù nhaát, neáu döïa vaøo Tónh löï thöù nhaát laøm gia haïnh, thì trong ñaïo gia haïnh aáy hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai tu Theá tuïc trí vaø Tha taâm trí; neáu döïa vaøo caän phaàn cuûa Tónh löï thöù hai laøm gia haïnh, thì trong ñaïo gia haïnh-chín ñaïo voâ giaùn-taùm ñaïo giaûi thoaùt aáy, hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai cuõng chæ tu Theá tuïc trí, trong ñaïo giaûi thoaùt thöù chín thì hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai tu Theá tuïc trí vaø Tha taâm trí. Luùc lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù hai-thöù ba, neân bieát cuõng nhö vaäy. Luùc lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù tö, neáu döïa vaøo Tónh löï thöù tö laøm gia haïnh, thì trong ñaïo gia haïnh aáy hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai tu Theá tuïc trí vaø Tha taâm trí; neáu döïa vaøo caän phaàn cuûa Khoâng voâ bieân xöù laøm laøm gia haïnh, thì trong ñaïo gia haïnh-chín ñaïo voâ giaùn giaûi thoaùt aáy, hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai cuõng chæ tu Theá tuïc trí. Luùc lìa nhieãm cuûa Khoâng voâ bieân xöù, trong caùc ñaïo gia haïnh-chín ñaïo voâ giaùn-chín ñaïo giaûi thoaùt, hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai cuõng chæ tu Theá tuïc trí. Luùc lìa nhieäm cuûa Thöùc voâ bieân xöù vaø Voâ sôû höõu xöù, neân bieát cuõng nhö vaäy. Dò sinh chöa lìa nhieãm coõi Duïc, luùc khôûi leân boán Voâ löôïng-hai Giaûi thoaùt ñaàu-boán Thaéng xöù tröôùc-Baát tònh quaùn-Trí töùc nieäm-Nieäm truù vaø Noaõn-Ñaûnh-nhaãn-Theá ñeä nhaát phaùp, thì hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai cuõng chæ tu Theá tuïc trí. Dò sinh ñaõ lìa nhieãm coõi Duïc, luùc khôûi leân boán Voâ löôïng-ba Giaûi thoaùt ñaàu-taùm Thaéng xöù-taùm Bieân xöù tröôùc- Baát tònh quaùn- Trí töùc nieäm-Nieäm truù, thì hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai tu Theá tuïc trí vaø Tha taâm trí. Luùc khôûi leân Noaõn-Ñaûnh-Nhaãn-Theá ñeä

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 107 115

nhaát phaùp, thì hieän taïi tu Theá tuïc trí, vò lai cuõng chæ tu Theá tuïc trí. Luùc khôûi leân Voâ saéc-boán Giaûi thoaùt-hai Bieán xöù vaø Nieäm truù, thì hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai cuõng chæ tu Theá tuïc trí. Luùc daãn daét phaùt sinh naêm Thoâng, trong caùc ñaïo gia haïnh-hai ñaïo giaûi thoaùt, hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai tu Theá tuïc trí vaø Tha taâm trí; trong moät ñaïo giaûi thoaùt, hieän taïi tu Theá tuïc trí vaø Tha taâm trí, vò lai cuõng tu Theá tuïc trí vaø Tha taâm trí; trong naêm ñaïo voâ giaùn, hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai cuõng chæ tu Theá tuïc trí; trong hai ñaïo giaûi thoaùt, khoâng tu trí bôûi vì voâ kyù. Thaùnh giaû trong Kieán ñaïo, neáu hieän taïi tu coâng ñöùc nhö vaäy, thì vò lai tu coâng ñöùc nhö vaäy. Nhö luùc caùc Nhaãn hieän roõ ôû tröôùc maét, hieän taïi tu Nhaãn nhö vaäy, vò lai cuõng tu Nhaãn nhö vaäy; luùc caùc trí hieän roõ ôû tröôùc maét, hieän taïi tu Trí nhö vaäy, vò lai cuõng tu Trí nhö vaäy. Tröø ra trong ba taâm, vò lai cuõng tu Theá tuïc trí, ñoù laø luùc Khoå-Taäp-Dieät loaïi trí, cuõng tu Theá tuïc trí Hieän quaùn bieân thuoäc vò lai. Hoûi: Vì sao trong Kieán ñaïo chæ tu Ñoàng phaàn (cung thaønh phaàn), trong Tu ñaïo coù theå tu Ñoàng phaàn vaø khoâng Ñoàng phaàn? Ñaùp: Bôûi vì Kieán ñaïo laø xöù sôû oån ñònh-ñoái trò oån ñònh, cho neân chæ tu ñoàng phaàn; Tu ñaïo thì xöù sôû khoâng oån ñònh-ñoái trò khoâng oån ñònh, cho neân coù theå tu ñoàng phaàn vaø khoâng ñoàng phaàn. Laïi nöõa, bôûi vì Kieán ñaïo laø sôû duyeân oån ñònh-ñoái trò oån ñònh, cho neân chæ tu ñoàng phaàn; Tu ñaïo thì sôû duyeân khoâng oån ñònh-ñoái trò khoâng oån ñònh, cho neân coù theå tu ñoàng phaàn vaø khoâng ñoàng phaàn. Laïi nöõa, trong Kieán ñaïo laàn ñaàu ñaït ñöôïc chuûng taùnh Thaùnh-ñoái vôùi boán Thaùnh ñeá baét ñaàu tu veà haønh töôùng Thaùnh, cho neân chæ tu ñoàng phaàn; trong Tu ñaïo ñaõ ñaït ñöôïc chuûng taùnh Thaùnh-ñoái vôùi boán Thaùnh ñeá ñaõ tu veà haønh töôùng Thaùnh, cho neân coù theå tu ñoàng phaàn vaø khoâng ñoàng phaàn. Laïi nöõa, trong Kieán ñaïo laân ñaàu ñaït ñöôïc Kieán ñeá-laàn ñaàu ñaït ñöôïc Hieän quaùn, cho neân chæ tu ñoàng phaàn; trong Tu ñaïo ñaõ ñaït ñöôïc Kieán ñeá-ñaõ ñaït ñöôïc Hieän quaùn, cho neân coù theå tu ñoàng phaàn vaø khoâng ñoång phaàn. Luùc Ñaïo loaïi trí khoâng coù Tha taâm trí, hieän taïi tu Ñaïo trí vaø Loaïi trí, vò lai tu saùu trí, tröø ra Theá tuïc trí vaø Tha taâm trí; coù Tha taâm trí thì hieän taïi tu Ñaïo trí vaø Loaïi trí, vò lai tu baûy trí, tröø ra Theá tuïc trí. Thaùnh giaû, luùc duøng ñaïo theá tuïc lìa nhieãm coõi Duïc, neáu voâ laäu laøm gia haïnh, thì trong ñaïo gia haïnh aáy, hieän taïi tu tuøy theo hai trí trong boán Phaùp trí-boán Loaïi trí, vò lai tu baûy trí, töø ra Tha taâm trí; neáu theá tuïc laøm gia haïnh, thì trong ñaïo gia haïnh-chín ñaïo voâ giaùn-taùm ñaïo giaûi thoaùt aáy, hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai tu baûy trí, tröø ra Tha taâm trí; trong ñaïo giaûi thoaùt thöù chín, hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai tu taùm trí.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 107 116

Luùc lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù nhaát, neáu voâ laäu laøm gia haïnh, thì trong ñaïo gia haïnh aáy, hieän taïi tu tuøy theo hai trí trong boán Phaùp trí-boán Loaïi trí, vò lai tu taùm trí; neáu theá tuïc laøm gia haïnh, thì trong ñaïo gia haïnh-chín ñaïo giaûi thoaùt aáy, hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai tu taùm trí; trong chín ñaïo voâ giaùn, hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai tu baûy trí, tröø ra Tha taâm trí . cho ñeán

luùc lìa nhieãm cuûa Voâ sôû höõu xöù, neân bieát cuõng nhö vaäy. Luùc duøng ñaïo voâ laäu lìa nhieãm coõi Duïc, neáu theá tuïc laøm gia haïnh thì trong ñaïo gia haïnh aáy, hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai tu baûy trí, tröø ra Tha taâm trí; neâu voâ laäu laøm gia haïnh thì trong ñaïo gia haïnh aáy, hieän taïi tu tuøy theo hai trí trong boán Phaùp trí-boán Loaïi trí, vò lai tu baûy trí, tröø ra Tha taâm trí; trong chín ñaïo voâ giaùn-taùm ñaïo giaûi thoaùt, hieän taïi tu tuøy theo hai trí trong boán Phaùp trí, vò lai tu baûy trí, tröø ra Tha taâm trí; trong ñaïo giaûi thoaùt thöù chín, hieän taïi tu theo hai trí trong boán Phaùp trí, vò lai tu taùm trí. Luùc lìa nhieãm cuûa Tónh löï thöù nhaát, neáu duøng theá tuïc laøm gia haïnh thì trong ñaïo gia haïnh aáy, hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai tu taùm trí. Neáu voâ laäu laøm gia haïnh thì trong ñaïo gia haïnh aáy, hieän taïi tu tuøy theo hai trí trong boán Phaùp trí-boán Loaïi trí, vò lai tu taùm trí; trong chín ñaïo voâ giaùn, hieän taïi tu tuøy theo hai trí trong hai Phaùp trí-boán Loaïi trí, vò lai tu baûy trí, tröø ra Tha taâm trí; trong chín ñaïo giaûi thoaùt, hieän taïi tu tuøy theo hai trí trong hai Phaùp trí-boán Loaïi trí, vò lai tu taùm trí. Cho ñeán luùc lìa nhieãm cuûa Voâ sôû höõu xöù, neân bieát cuõng nhö vaäy. Luùc lìa nhieãm cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, neáu theá tuïc laøm gia haïnh thì trong ñaïo gia haïnh aáy, hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai tu taùm trí. Neáu voâ laäu laøm gia haïnh thì trong ñaïo gia haïnh aáy, hieän taïi tu tuøy theo hai trí trong boán Phaùp trí-boán Loaïi trí, vò lai tu taùm trí; trong chín ñaïo voâ giaùn, hieän taïi tu tuøy theo hai trí trong hai Phaùp trí-boán Loaïi trí, vò lai tu saùu trí, tröø ra Theá tuïc trí vaø Tha taâm trí; trong taùm ñaïo giaûi thoaùt, hieän taïi tu tuøy theo hai trí trong hai Phaùp trí-boán Loaïi trí, vò lai tu baûy trí, tröø ra Theá tuïc trí; trong ñaïo giaûi thoaùt thöù chín, hieän taïi tu tuøy theo hai trí trong hai loaïi trí, vò lai tu taùm trí vaø tu thieän caên Voâ löôïng cuûa ba coõi. Tín thaéng giaûi chöa lìa nhieãm coõi Duïc, luùc luyeän caên laøm Kieán chí, neáu theá tuïc laøm gia haïnh thì trong ñaïo gia haïnh aáy, hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai tu baûy trí, tröø ra Tha taâm trí. Neáu voâ laäu laøm gia haïnh thì trong ñaïo gia haïnh aáy, hieän taïi tu tuøy theo hai trí trong boán Phaùp trí- boán Loaïi trí, vò lai tu baûy trí, tröø ra Tha taâm trí; trong ñaïo voâ giaùn, hieän taïi tu tuøy theo hai trí trong boán Phaùp trí-boán Loaïi trí, vò lai tu saùu trí, tröø

ra Theá tuïc trí vaø Tha taâm trí; trong ñaïo giaûi thoaùt, hieän taïi tuøy theo hai trí trong boán Phaùp trí-boán Loaïi trí, vò lai coù nôi noùi tu saùu trí tröø ra Theá tuïc trí vaø Tha taâm trí, coù nôi noùi tu baûy trí tröø ra Tha taâm trí. Tín thaéng giaûi ñaõ lìa nhieãm coõi Duïc, luùc luyeän caên laøm Kieán chí, neáu theá tuïc laøm gia haïnh thì trong ñaïo gia haïnh aáy, hieän taïi tu hai trí tuøy theo trong boán Phaùp trí-boán Loaïi trí, vò lai tu taùm trí; trong ñaïo voâ giaùn, hieän taïi tu hai trí tuøy theo trong boán Phaùp trí-boán Loaïi trí, vò lai tu saùu trí, tröø ra Theá tuïc trí vaø Tha taâm trí; trong ñaïo giaûi thoaùt, hieän taïi tu hai trí tuøy theo trong boán phaùp Phaùp trí-boán Loaïi trí, vò lai coù nôi noùi tu baûy trí tröø ra Theá tuïc trí, coù nôi noùi tu taùm trí. A-la-haùn Thôøi giaûi thoaùt, luùc luyeän caên laøm Baát ñoäng, neáu theá tuïc laøm gia haïnh thì trong ñaïo gia haïnh aáy, hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai tu taùm trí. Neáu voâ laäu laøm gia haïnh thì trong ñaïo gia haïnh aáy, hieän taïi tu hai trí tuøy

theo trong boán Phaùp trí-boán Loaïi trí, vò lai tu taùm trí; trong chín ñaïo voâ giaùn, hieän taïi tu hai trí tuøy theo trong hai Phaùp trí- boán Loaïi trí, vò lai tu saùu trí tröø ra Theá tuïc trí vaø Tha taâm trí; trong taùm ñaïo giaûi thoaùt, hieän taïi tu hai trí tuøy theo trong hai Phaùp trí-boán Loaïi trí, vò lai tu baûy trí tröø ra Theá tuïc trí; trong ñaïo giaûi thoaùt thöù chín, hieän taïi tu hai trí tuøy theo hai Loaïi trí, vò lai tu taùm trí vaø tu thieän caên Voâ löôïng cuûa ba coõi. Thaùnh giaû chöa lìa nhieãm coõi Duïc, luùc khôûi leân boán Voâ löôïng-hai Giaûi thoaùt ñaàu-boán Thaéng xöù tröôùc-Baát tònh quaùn-Trì töùc nieäm vaø Theá Tuïc-Nieäm truù, hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai tu baûy trí tröø ra Tha taâm trí. Luùc tu Tónh löï laãn troän, trong saùt-na thöù nhaát, hieän taïi tu hai trí tuøy theo trong boán Phaùp trí-boán Loaïi trí, vò lai tu baûy trí tröø ra Tha taâm trí; trong saùt-na thöù hai, hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai tu baûy trí tröø ra Tha taâm trí; trong saùt-na thöù ba, hieän taïi tu hai trí tuøy theo trong boán Phaùp trí-boán Loaïi trí, tu taùm trí. Luùc daãn daét phaùt khôûi naêm Thoâng, trong naêm ñaïo voâ giaùn, hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai tu baûy trí tröø ra Tha taâm trí; trong caùc ñaïo gia haïnh-hai ñaïo giaûi thoaùt, hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai tu taùm trí; trong moät ñaïo giaûi thoaùt, vò lai tu taùm trí, hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí vaø Tha taâm trí, coù nôi noùi cuõng tu Tha taâm trí tuøy theo hai trí laø Ñaïo phaùp trí vaø Ñaïo loaïi trí; hai ñaïo giaûi thoaùt khoâng tu trí, bôûi vì voâ kyù. Thaønh giaû ñaõ lìa nhieãm coõi Duïc, luùc khôûi leân boán Voâ löôïng-Theá tuïc-Giaûi thoaùt-Thaéng xöù-Bieán xöù-Baát tònh quaùn-Trì töùc nieäm theá tuïc- Nieäm truù theá tuïc-Voâ ngaïi giaûi-Voâ tranh-Nguyeän trí-Bieân teá Ñònh, Tam- ma-ñòa Khoâng Khoâng-Voâ nguyeän Voâ nguyeän-Voâ töôùng Voâ töôùng, nhaäp

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 107 118

dieät ñònh töôûng-taâm vi teá, hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai tu taùm trí; luùc khôûi leân Tha taâm trí voâ laäu, hieän taïi tu Tha taâm trí tuøy theo hai trí laø Ñaïo phaùp trí vaø Ñaïo loaïi trí, vò lai tu taùm trí. Döïa vaøo ñòa Tónh löï, luùc khôûi leân Nieäm truù voâ laäu-Nghóa voâ ngaïi giaûi voâ laäu, hieän taïi tu hai trí tuøy theo boán Phaùp trí, tu taùm trí; luùc khôûi leân Bieän voâ ngaïi giaûi voâ laäu, hieän taïi tu hai trí tuøy theo Ñaïo phaùp trí vaø Ñaïo loaïi trí, vò lai tu taùm trí. Döïa vaøo Ñònh voâ saéc, luùc khôûi leân Nieäm truù voâ laäu-Nghóa voâ ngaïi giaûi voâ laäu-Giaûi thoaùt voâ laäu, hieän taïi tu hai trí tuøy theo boán Loaïi trí, tu taùm trí. Döïa vaøo Ñònh Voâ saéc, luùc khôûi leân Bieän voâ ngaïi giaûi voâ laäu, hieän taïi tu hai trí laø Ñaïo trí vaø Loaïi trí, vò lai tu taùm trí; luùc khôûi leân nhaäp dieät taän ñònh-taâm vi teá, hieän taïi chæ tu Theá tuïc trí, vò lai cuõng chæ tu Theá tuïc trí. Ñaây goïi laø Tyø-baø-sa toùm löôïc ôû nôi naøy. Hoûi: Neáu tu Phaùp trí thì cuõng tu Loaïi trí chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät, bôûi vì nghóa khoâng nhaát ñònh. 1. Coù luùc tu Phaùp trí maø khoâng phaûi laø Loaïi trí, ñoù laø luùc Phaùp trí tieán vaøo Hieän quaùn veà Khoå-Taäp-Dieät-Ñaïo, hoïc thaáy daáu tích A-la-haùn, luùc ñaõ ñaït ñöôïc Phaùp trí hieän roõ ôû tröôùc maét. Trong naøy, luùc Phaùp trí tieán vaøo Hieän quaùn veà Khoå-Taäp-Dieät-Ñaïo, ñoù laø trong Kieán ñaïo thì boán Phaùp trí chæ tu Phaùp trí chöù khoâng tu Loaïi trí. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì trong Kieán ñaïo, neáu hieän taïi tu coâng ñöùc nhö vaäy thì vò lai vaãn tu coâng ñöùc

nhö vaäy, luùc Phaùp trí hieän roõ ôû tröôùc maét chæ tu phaåm Phaùp trí cuûa vò lai, luùc Loaïi trí hieän roõ ôû tröôùc maét chæ tu phaåm Loaïi trí cuûa vò lai. Hoïc thaáy daáu tíchA-la-haùn, luùc ñoù ñaõ ñaït ñöôïc Phaùp trí hieän roõ ôû tröôùc maét, thì Hoïc nghóa laø Boå-ñaëc-giaø-la Döï löu-Nhaát lai vaø Baát hoaøn, daáu tích nghóa laø boán Thaùnh ñeá, duøng Tueä voâ laäu ñaõ thaáy ñaày ñuû daáu tích cuûa boán Ñeá cho neân goïi laø hoïc thaáy daáu tích; A-la-haùn nghaõi laø Tueä giaûi thoaùt, hoaëc laø Caâu giaûi thoaùt. Luùc baäc Hoïc vaø Voâ hoïc naøy ñaõ ñaït ñöôïc Phaùp trí hieän roõ ôû tröôùc maét thì chæ tu Phaùp trí, laø tu luyeän taäp cho neân khoâng tu Loaïi trí. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì luùc phaùp ñaõ töøng ñaït ñöôïc hieän roõ ôû tröôùc maét, theá löïc yeáu keùm haõy coøn khoâng theå naøo ñeán ñöôïc saùt-na thöù hai, huoáng laø coù theå tu phaùp vò lai xa xoâi naøo khaùc hay sao? 2. Coù luùc tu Loaïi trí maø khoâng phaûi laø Phaùp trí, ñoù laø luùc tieán vaøo Hieän quaùn veà Khoå-Taäp-Dieät-Ñaïo trí, hoïc thaáy daáu tích A-la-haùn, luùc ñaõ ñaït ñöôïc Loaïi trí hieän roõ ôû tröôùc maét. Trong naøy, luùc tieán vaøo Hieän quaùn veà Khoå-Taäp-Dieät-Ñaïo trí, ñoù laø trong Kieán ñaïo thì ba Loaïi trí chæ

tu Loaïi trí chöù khoâng tu Phaùp trí, nghóa noùi nhö tröôùc. Hoïc thaáy daáu tích A-la-haùn, luùc ñaõ ñaït ñöôïc Loaïi trí hieän roõ ôû tröôùc maét, nghóa laø luùc Hoïc-Voâ hoïc ñaõ töøng ñaït ñöôïc Loaïi trí hieän roõ ôû tröôùc maét; tröôùc ñaây tu Loaïi trí chöù khoâng tu Phaùp trí, nghóa noùi nhö tröôùc. 3. Coù luùc tu caû hai trí, ñoù laø luùc tieán vaøo Hieän quaùn veà Ñaïo loaïi trí, hoïc thaáy daáu tích A-la-haùn, luùc chöa ñaït ñöôïc trí voâ laäu hieän roõ ôû tröôùc maét, chöa ñaït ñöôïc Theá tuïc trí hieän roõ ôû tröôùc maét, luùc aáy coù theå tu caû hai trí. Trong naøy, luùc tieán vaøo hieän quaùn veà Ñaïo loaïi trí, nghóa laø luùc Kieán ñaïo veà sau, Ñaïo loaïi trí coù theå tu Phaùp trí, cuõng tu Loaïi trí, bôûi vì trong phaàn vò naøy rôøi boû ñaïo ñaõ töøng ñaït ñöôïc, ñaït ñöôïc ñaïo chöa töøng ñaït ñöôïc, chöùng ñöôïc moät vò ñoaïn heát kieát, laäp töùc ñaït ñöôïc taùm trí, cuøng luùc tu möôøi saùu haønh töôùng. Hoïc thaáy daáu tích A-la-haùn, luùc chöa ñaït ñöôïc trí oâ laäu hieän roõ ôû tröôùc maét, nghóa laø phaàn vò Höõu hoïc duøng ñaïo voâ laäu ñeå lìa nhieãm coõi Duïc, neáu voâ laäu laøm gia haïnh thì luùc aáy laø ñaïo gia haïnh-chín ñaïo voâ giaùn-chín ñaïo giaûi thoaùt, cho ñeán luùc lìa nhieãm cuûa Voâ sôû höõu xöù, cuõng nhö vaäy; lìa nhieãm cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, neáu voâ laäu laøm gia haïnh thì luùc aáy laø ñaïo gia haïnh-chín ñaïo voâ giaùn-taùm ñaïo giaûi thoaùt; Tín thaéng giaûi luyeän caên laøm Kieán chí, neáu voâ laäu laøm gia haïnh thì luùc aáy laø ñaïo gia haïnh-ñaïo voâ giaùn-ñaïo giaûi thoaùt; luùc Tónh löï xen taïp taâm tröôùc-taâm sau, luùc aáy khôûi leân Tha taâm trí voâ laäu-Nieäm truù voâ laäu-Giaûi thoaùt voâ laäu. Nhöõng phaàn vò Hoïc nhö vaäy, luùc chöa ñaït ñöôïc trí voâ laäu hieän roõ ôû tröôùc maét, coù theå tu Phaùp trí, cuõng tu Loaïi trí. Neáu phaàn vò Voâ hoïc thì luùc lìa nhieãm Phi töôûng phi phi töôûng xöù laø ñaïo giaûi thoaùt thöù chín; Thôøi gian thoaùt luyeän caên laøm Baát ñoäng, neáu voâ laäu laøm gia haïnh thì luùc aáy laø ñaïo gia haïnh-chín ñaïo voâ giaùn-chín ñaïo giaûi thoaùt; luùc tu Tónh löï xen taïp taâm tröôùc-taâm sau, luùc aáy khôûi leân Tha taâm trí voâ laäu-Nieäm truù voâ laäu-Voâ ngaïi giaûi voâ

laäu-Giaûi thoaùt voâ laäu. Nhöõng phaàn Voâ hoïc nhö vaäy, luùc chöa ñaït ñöôïc trí voâ laäu hieän roõ ôû tröôùc maét, coù theå tu Phaùp trí, cuõng tu Loaïi trí. Chöa ñaït ñöôïc Theá tuïc trí hieän roõ ôû tröôùc maët, luùc aáy coù theå tu caû hai trí, nghóa laø phaàn vò Hoïc duøng ñaïo theá tuïc ñeå lìa nhieãm coõi Duïc, neáu Theá tuïc laøm gia haïnh thì luùc aáy laø ñaïo gia haïnh-chín ñaïo voâ giaùn-chín ñaïo giaûi thoaùt, cho ñeán luùc lìa nhieãm cuûa Voâ sôû höõu xöù cuõng nhö vaäy; lìa nhieãm cuûa Phi töôûng phi phi töôûng xöù, neáu Theá tuïc laøm gia haïnh thì luùc aáy laø ñaïo gia haïnh; Tín thaéng giaûi luyeän caên laøm Kieán chí, neáu Theá tuïc laøm gia haïnh thì luùc aáy laø ñaïo gia haïnh, luùc tu Tónh löï xen taïp taâm trung gian, luùc daãn daét phaùt khôûi naêm Thoâng laø caùc ñaïo gia haïnh-naêm

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 107 120

ñaïo voâ giaùn-ba ñaïo giaûi thoaùt, luùc aáy khôûi leân boán Voâ löôïng-Theá tuïc-Giaûi thoaùt-Thaéng xöù-Bieán xöù-Baát tònh quaùn-Trì töùc nieäm-Nieäm truù theá tuïc-nhaäp dieät ñònh töôûng-taâm vi teá. Neáu phaàn vò Voâ hoïc, Thôøi giaûi thoaùt luyeän caên laøm Baát ñoäng, neáu Theá tuïc laøm gia haïnh thì luùc aáy laø ñaïo gia haïnh; luùc tu Tónh löï xen taïp taâm trung gian, luùc daãn daét phaùt khôûi naêm Thoâng laø caùc ñaïo gia haïnh- naêm ñaïo voâ giaùn-ba ñaïo giaûi thoaùt, luùc aáy khôûi leân boán Voâ löôïng-Theá tuïc-Giaûi thoaùt-Thaéng xöù-Bieán xöù-Baát tònh quaùn-Trì töùc nieäm-Nieäm truù theá tuïc-Voâ ngaïi giaûi theá tuïc-Voâ tranh-Nguyeän trí, Tam-ma-ñòa Khoâng Khoâng-Voâ nguyeän Voâ nguyeän-Voâ töôùng Voâ töôùng-Bieân teá Ñònh-nhaäp dieät ñònh töôûng-taâm vi teá. Nhöõng phaàn Hoïc-Voâ hoïc nhö vaäy, luùc chöa ñaït ñöôïc trí Theá tuïc hieän roõ ôû tröôùc maét, coù theå tu Phaùp trí vaø Loaïi trí cuûa vò lai. 4. Coù luùc khoâng tu caû hai trí, ñoù laø hoïc thaáy daáu tích A-la-haùn, luùc ñaõ ñaït ñöôïc trí Theá tuïc hieän roõ ôû tröôùc maét, luùc chöa ñaït ñöôïc trí Theá tuïc hieän roõ ôû tröôùc maét thì khoâng tu caû hai trí, taát caû dò sinh-taâm nhieãm oâ- taâm voâ kyù-Voâ töôûng Ñònh-Dieät Ñònh-Voâ töôûng Thieân-luùc Nhaãn voâ laäu. Trong naøy, hoïc thaáy daáu tích A-la-haùn, luùc ñaõ ñaït ñöôïc trí Theá tuïc hieän roõ ôû tröôùc maét, nghóa laø phaàn vò Höõu hoïc-Voâ hoïc-luùc ñaõ ñaït ñöôïc trí Theá tuïc hieän roõ ôû tröôùc maét, theá löïc yeáu keùm haõy coøn khoâng theå naøo tu coâng ñöùc höõu laäu cuûa chuûng loaïi mình ôû vò lai, huoáng laø coù theå tu phaåm Phaùp trí-Loaïi trí cuûa chuûng loaïi khaùc hay sao? Luùc chöa ñaït ñöôïc trí Theá tuïc hieän roõ ôû tröôùc maét thì khoâng tu caû hai trí, nghóa laø chính phaàn vò Höõu hoïc-Voâ hoïc chöa töøng ñaït ñöôïc Tueä do Vaên-Tö maø thaønh, vaø luùc nhaäp dieät Ñònh-taâm vi teá hieän roõ ôû tröôùc maét, ñeàu khoâng theå naøo tu Phaùp trí vaø Loaïi trí. Taát caû dò sinh, nghóa laø phaàn vò dò sinh luùc coù caùc taâm ñeàu khoâng theå naøo tu Phaùp trí vaø Loaïi trí, bôûi vì hai trí naøy khoâng phaûi laø phaùp tu cuûa dò sinh. Taâm nhieãm oâ, nghó laø caùc Thaùnh giaû luùc caùc taâm nhieãm oâ hieän roõ ôû tröôùc maét, ñeàu khoâng theå naøo tu Phaùp trí vaø Loaïi trí, bôûi vì taâm nhieãm oâ laø thuaän vôùi phaàn lui suït, taùnh cuûa noù naëng neà töông öng vôùi giaûi ñaõi, töï mình haõy coøn khoâng phaûi laø tu, huoáng gì coù theå tu coâng ñöùc voâ laäu khaùc? Caàn phaûi thuaän vôùi phaàn hôn haún, taùnh aáy nheï nhaøng töông öng

vôùi tinh tieán, thì taâm môùi coù theå tu thieän ñöôïc. Taâm voâ kyù, nghóa laø caùc Thaùnh giaû luùc caùc taâm voâ kyù hieän roõ ôû tröôùc maét, ñeàu khoâng theå naøo tu Phaùp trí vaø Loaïi trí, bôûi vì taâm voâ kyù thaáp heøn yeáu keùm nhö haït gioáng hö naùt, töï mình haõy coøn khoâng phaûi laø tu, huoáng gì coù theå tu coâng ñöùc voâ laäu khaùc? Caàn phaûi laø taâm cöùng raén hôn haún thì môùi coù theå tu coâng ñöùc. Voâ töôûng Ñònh vaø Dieät Ñònh, nghóa laø

luùc truù trong Voâ töôûng Ñònh vaø truù trong Dieät Ñònh, caû hai khoâng coù theå tu Phaùp trí vaø Loaïi trí, phaûi laø phaàn vò coù taâm thì môùi coù söï tu taäp, bôûi vì trong phaàn vò khoâng coù taâm thì khoâng theå tu ñöôïc. Voâ töôûng Thieân, coù nôi noùi xin ñeán coõi kia thì ôû taát caû moïi luùc khoâng khôûi leân taâm thieän, cho neân khoâng theå naøo tu Phaùp trí vaø Loaïi trí; coù nôi noùi sinh ñeán coõi kia tuy khôûi leân taâm thieän, maø khoâng theå naøo tu phaùp thieän gia haïnh, bôûi vì coõi kia chæ khôûi leân taâm thieän coù ñöôïc do nôi sinh, haõy coøn khoâng theå naøo tu gia haïnh höõu laäu, huoáng laø Phaùp trí-Loaïi trí leõ naøo coõi kia coù theå tu ñöôïc hay sao? Luùc Nhaãn voâ laäu, nghóa laø trong Kieán ñaïo thì taùm Nhaãn voâ laäu khoâng theå naøo tu trí, bôûi vì luùc baáy giôø chæ tu coâng ñöùc cuûa chuûng loaïi mình chöù khoâng phaûi laø chuûng loaïi khaùc. Hoûi: Vì sao luùc ñaõ ñaït ñöôïc phaùp thieän hieän roõ ôû tröôùc maét, khoâng coù theå tu caùc coâng ñöùc thieän cuûa vò lai? Ñaùp: Bôûi vì taùc duïng thua keùm, vì ñaõ thoï duïng, vì ñaõ laøm xong vieäc, vì ñaõ mang laïi quaû. Laïi nöõa, bôûi vì ñaõ tu-ñaõ ngöøng khoâng coøn theá maïnh taùc duïng. Laïi nöõa, luùc khôûi leân phaùp ñaõ ñaït ñöôïc hieän roõ ôû tröôùc maét, tröôùc ñaõ tu ñaït ñöôïc nay laïi tu luyeän taäp, hai tu traûi qua thôøi gian chæ coù giaûm bôùt maø laïi khoâng coù taêng theâm, leõ naøo coù theå tu laïi phaùp thieän chöa töøng ñaït ñöôïc hay sao? Nhö ngöôøi söû duïng löông thöïc do tröôùc ñaây ñaõ tích goùp ñeå daønh, chæ coù giaûm bôùt laïi khoâng coù taêng theâm, leõ naøo noùi laø tích goùp laïi tieàn baïc chöa töøng tích goùp hay sao? Laïi nöõa, neáu duïng coâng nhieàu maø khôûi leân phaùp thieän, thì coù theå tu caùc phaùp thieän khaùc cuûa vò lai; luùc khôûi leân phaùp thieän ñaõ ñaït ñöôïc hieän roõ ôû tröôùc maét, bôûi vì khoâng duïng coâng nhieàu cho neân khoâng theå naøo tu phaùp thieän cuûa vò lai. Laïi nöõa, neáu luùc phaùp thieän ñaõ ñaït ñöôïc hieän roõ ôû tröôùc maét, coù theå tu caùc phaùp thieän cuûa vò lai, thì luùc Ñöùc Theá Toân saép nhaäp Nieát-baøn, laàn löôït tieán vaøo caùc Tónh löï-Ñaúng chí, cuõng seõ coù theå tu coâng ñöùc cuûa vò lai; luùc Ñöùc Theá Toân hieän khôûi Taän trí laàn ñaàu tieân, ñaõ tu ñaït ñöôïc ñaày ñuû taát caû coâng ñöùc, nay neáu tu laïi thì tröôùc ñaây leõ ra chöa ñaït ñöôïc. Neáu nhö vaäy thì coâng ñöùc cuûa phaàn vò tröôùc chöa ñaày ñuû, luùc môùi thaønh Phaät seõ khoâng phaûi laø hoaøn toaøn chöùng ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Boà-ñeà. Ñöøng maéc sai laàm nhö vaäy, cho neân luùc phaùt hieän ñaõ ñaït ñöôïc hieän roõ ôû tröôùc maét, chaén chaén khoâng theå naøo tu phaùp thieän cuûa vò lai. Nghóa veà tu trí coøn laïi nhö vaên noùi roäng roài, döïa theo phaàn tröôùc neân bieát veà töôùng aáy. Phaùp trí cho ñeán Ñaïo trí, ôû trong taùm trí thì moãi moät trí duyeân vôùi maáy trí? Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 107 122

Ñaùp: Vì ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñeå hieån baøy chaùnh lyù. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi noùi: Caùc sôû duyeân duyeân khoâng phaûi laø Theå coù thaät. Vì ngaên chaën caùi chaáp aáy ñeå hieån baøy veà sôû duyeân duyeân laø töï Theå coù thaät, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Traû lôøi: Phaùp trí duyeân vôùi baûy trí tröø ra Loaïi trí. Loaïi trí duyeân vôùi baûy trí,tröø ra Phaùp trí. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì Phaùp trí duyeân vôùi döôùi thaáp, Loaïi trí duyeân vôùi treân cao, cho neân khoâng duyeân vôùi nhau; nhö coù hai ngöôøi cuøng ñöùng moät nôi, moät ngöôøi nhìn xuoáng ñaát, moät ngöôøi nhìn leân trôøi, nhö vaäy hai ngöôøi khoâng troâng thaáy maët nhau. Tha taâm trí vaø Theá tuïc trí cuøng duyeân vôùi taùm trí, bôûi vì hai trí naøy coù theå duyeân vôùi toaøn boä taâm-taâm sôû phaùp. Khoå trí vaø Taäp trí cuøng duyeân vôùi hai trí, ñoù laø Tha taâm trí vaø Theá tuïc trí, bôûi vì hai trí naøy chæ coù theå duyeân vôùi phaåm taâm höõu laäu. Dieät trí khoâng duyeân vôùi trí, bôûi vì duyeân vôùi voâ vi. Ñaïo trí duyeân vôùi baûy trí, tröø ra Theá tuïc trí, bôûi vì duyeân vôùi Ñaïo ñeá. Coù ngöôøi khaùc ñoái vôùi ñieàu naøy ñöa ra caùch hoûi khaùc: Phaùp trí cho ñeán Ñaïo trí, ôû trong taùm trí thì moãi moät trí coù maáy trí duyeân vaøo? Chính hoï töï traû lôøi: Phaùp trí coù boán trí duyeân vaøo, tröø ra Loaïi-Khoå-Taäp-Dieät trí. Loaïi trí coù boán trí duyeân vaøo, tröø ra Phaùp-Khoå-Taäp-Dieät trí. Tha taâm trí coù baûy trí duyeân vaøo, tröø ra Dieät trí. Theá tuïc trí coù saùu trí duyeân vaøo, tröø ra Dieät-Ñaïo trí. Khoå-Taäp-Dieät-Ñaïo trí coù naêm trí duyeân vaøo, tröø ra Khoå-Taäp-Dieät trí. Phaùp trí cho ñeán Ñaïo trí, töï mình vaø trí khaùc höôùng veà vôùi nhau laøm maáy duyeân? Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñeå hieån baøy veà Chaùnh lyù. Nghóa laø hoaëc coù ngöôøi chaáp duyeân khoâng coù thaät Theå. Vì ngaên chaën yù kia maø caàn phaûi hieån baøy boán duyeân thaät coù töï Theå, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Traû lôøi: Phaùp trí laøm boán duyeân cho Phaùp trí, cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao trong naøy cuøng vôùi phaåm Baát Thieän trong chöông Kieát Uaån tröôùc ñaây ñaõ noùi coù khaùc nhau, ñoù laøtrong naøy noùi Phaùp trí laøm boán duyeân cho Phaùp trí, torng phaåm Baát Thieän noùi Höõu thaân kieán thì hoaëc laø laøm boán-ba-hai-moät duyeân? Ñaùp: Nhö trong naøy noùi thì phaåm maáy cuõng thuaän theo nhö vaäy, nhö phaåm aáy ñaõ noùi thì trong naøy cuõng thuaän theo nhö vaäy, chæ laø bieåu hieän roõ raøng veà hình thöùc khaùc-vaên töø khaùc kaøm cho ngöôøi thoï trì sinh taâm vui thích.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 107 123

Laïi nöõa, bôûi vì muoán hieån baøy veà hai phaïm truø-hai caùch thöùc-hai caûnh vaät-hai hình aûnh-hai baäc thang-hai böôùc chaân-hai ngoïn ñuoác-hai aùnh saùng, laøm cho nhaän bieát ñieàu ñaõ noùi trôû laïi hieån baøy laãn nhau. Laïi nöõa, phaåm aáy noùi laø nghóa roõ raøng, phaàn naøy noùi khoâng phaûi laø nghóa roõ raøng; phaåm aáy noùi khoâng coù yù rieâng bieät, phaàn naøy noùi coù yù rieâng bieät; phaåm aáy noùi khoâng coù duyeân rieâng bieät, phaàn naøy noùi coù duyeân rieâng bieät; phaåm aáy döïa vaøo thaéng nghóa, phaàn naøy noùi döïa vaøo theá tuïc. Laïi

nöõa, phaåm aáy döïa vaøo boán loaïi sai bieät maø noùi, ñoù laø caûnh giôùi sai bieät, ñôøi kieáp sai bieät, saùt-na sai bieät, ñaúng voâ giaùn duyeân sai bieät; phaàn naøy chæ döïa vaøo moät loaïi sai bieät maø noùi, ñoù laø ñaúng voâ giaùn duyeân sai bieät. Phaùp trí laøm boán duyeân cho Phaùp trí, ñoù laø nhaân-ñaúng voâ giaùn-sôû duyeân-taêng thöôïng. Trong naøy, nhaân laïi gioáng nhö phaùp gieo haït gioáng, ñaúng voâ giaùn laø gioáng nhö phaùp phaùt trieån, sôû duyeân laø gioáng nhö phaùp döïng caây coät, taêng thöôïng laø gioáng nhö phaùp khoâng ngaên caùch. Phaùp trí laøm Nhaân duyeân cho Phaùp trí, ñoù laø laøm moät Nhaân, töùc laø nhaân Ñoàng loaïi; laøm Ñaúng voâ giaùn duyeân, ñoù laø Phaùp trí khoâng giaùn ñoaïn Phaùp trí hieän roõ ôû tröôùc maét; laøm Sôû duyeân duyeân, ñoù laø Phaùp trí duyeân vôùi Phaùp trí maø sinh khôûi; laøm Taêng thöôïng duyeân, ñoù laø Phaùp trí khoâng chöôùng ngaïi Phaùp trí sinh khôûi. Phaùp trí laøm ba duyeân cho Loaïi trí, tröø ra Sôû duyeân; laøm Nhaân duyeân, ñoù laø Phaùp trí laøm moät nhaân cho Loaïi trí, töùc laø nhaân Ñoàng loaïi; laøm Ñaúng voâ giaùn duyeân, ñoù laø Phaùp trí khoâng giaùn ñoaïn Loaïi trí hieän roõ ôû tröôùc maét, laøm Taêng thöôïng duyeân, ñoù laø Phaùp trí khoâng chöôùng ngaïi Loaïi trí sinh khôûi; tröø ra sôû duyeân, doù laø Phaùp trí vaø Loaïi trí khoâng duyeân vaøo laãn nhau. Phaùp trí laøm boán duyeân cho Tha taâm trí..., ñoù laø Phaùp trí cuøng vôùi Tha taâm trí thuoäc söï noái tieáp nhau cuûa mình, laøm Nhaân vaø Ñaúng voâ giaùn chöù khoâng phaûi laø sôû duyeân; cuøng vôùi Tha taâm trí thuoäc söï noái tieáp nhau cuûa nôi khaùc, laøm Sôû duyeân chöù khoâng phaûi laø Nhaân-Ñaúng voâ giaùn; phaàn coøn laïi nhö tröôùc noùi. Phaùp trí laøm ba duyeân cho Theá tuïc trí, tröø ra Nhaân, nghóa laø Nhaân duyeân nhö phaùp gieo haït gioáng, voâ laäu khoâng phaûi laø phaùp gieo haït gioáng cho höõu laäu, cho neân Phaùp trí khoâng phaûi laø Nhaân duyeân cuøng Theá tuïc trí, maø chæ laøm ba duyeân. Phaùp trí laøm ba duyeân cho Khoå-Taäp-Dieät trí tröø ra Sôû duyeân, nghóa laø Khoå trí-Taäp trí duyeân vôùi höõu laäu, Phaùp trí laø voâ laäu cho neân khoâng

phaûi laø Sôû duyeân cuûa hai trí kia; Dieät trí duyeân vôùi phaùp voâ vi, Phaùp trí laø höõu vi cho neân khoâng phaûi laø Sôû duyeân cuûa Dieät trí. Phaùp trí laøm boán duyeân cho Ñaïo trí, nhö tröôùc noùi. Loaïi trí laøm boán duyeân cho Loaïi trí..., döïa theo Phaùp trí ôû tröôùc neân bieát veà töôùng aáy. Tha taâm trí cuøng vôùi Tha taâm trí laøm boán duyeân... trong naøy, Nhaân duyeân ñoù laø moät Nhaân ñoàng loaïi, phaàn coøn laïi noùi nhö tröôùc. Tha taâm trí cuøng vôùi Theá tuïc trí laøm boán duyeân. Trong naøy, Nhaân duyeân ñoù laø hai nhaân Ñoàng loaïi vaø dò thuïc, phaàn coøn laïi noùi nhö tröôùc. Tha taâm trí cuøng vôùi Theá ruïc trí laøm boán duyeân. Trong naøy, Nhaân duyeân ñoù laø hai nhaân Ñoàng loaïi vaø Dò thuïc, phaàn coøn laïi noùi nhö tröôùc. Tha taâm trí cuøng vôùi Khoå-Taäp trí laøm boán duyeân..., ñoù laø Tha taâm trí voâ laäu; cuøng vôùi Khoå-Taäp trí laøm moät nhaân Ñoàng loaïi, chaéc chaén khoâng phaûi laø Sôû duyeân, bôûi vì hai trí kia duyeân vôùi höõu laäu; neáu Tha taâm trí höõu laäu, cuøng vôùi Khoå-Taäp trí laøm Sôû duyeân, thì chaéc chaén khoâng phaûi laø Nhaân duyeân, bôûi vì höõu laäu khoâng laøm Nhaân duyeân cho voâ laäu. Tha taâm trí cuøng vôùi Dieät trí laøm ba duyeân tröø ra Sôû duyeân,

bôûi vì Dieät trí duyeân vôùi voâ vi. Tha taâm trí cuøng vôùi Ñaïo-Phaùp-Loaïi trí laøm boán duyeân, nghóa nhö tröôùc ñaõ noùi. Theá tuïc trí cuøng vôùi Theá tuïc trí laøm boán duyeân; trong naøy Nhaân duyeân, ñoù laø ba nhaân Ñoàng loaïi-Bieán haønh vaø Dò thuïc, phaàn coøn laïi nhö tröôùc noùi. Theá tuïc trí cuøng vôùi Khoå-Taäp trí laøm ba duyeân tröø ra Nhaân, bôûi vì höõu laäu khoâng laøm Nhaân duyeân cho phaùp voâ laäu. Theá tuïc trí cuøng vôùi Dieät-Ñaïo trí laøm hai duyeân, ñoù laø Ñaúng voâ giaùn vaø Taêng thöôïng, bôûi vì hai trí aáy duyeân vôùi voâ laäu, phaàn coøn laïi nhö tröôùc noùi. Theá tuïc trí cuøng vôùi Phaùp-Loaïi trí laøm ba duyeân tröø ra Nhaân, bôûi vì höõu laäu khoâng phaûi laø nhö gieo haït gioáng cho voâ laäu. Theá tuïc trí cuøng vôùi Tha taâm trí laøm boán duyeân..., ñoù laø Theá tuïc trí cuøng vôùi Tha taâm trí höõu laäu thuoäc söï noái tieáp nhau cuûa mình, laøm nhaân Ñoàng loaïi vaø Ñaúng voâ giaùn duyeân; cuøng vôùi Tha taâm trí voâ laäu thuoäc söï noái tieáp nhau cuûa mình, laøm Ñaúng voâ giaùn duyeân, caû hai khoâng phaûi laø Sôû duyeân; cuøng vôùi Tha taâm trí höõu laäu thuoäc söï noái tieáp nhau cuûa nôi khaùc, laøm Sôû duyeân chöù khoâng phaûi laø Nhaân vaø Ñaúng voâ giaùn. Khoå trí cuøng vôùi Khoå trí vaø Taäp-Dieät trí laøm ba duyeân tröø ra Sôû duyeân..., nhö vaên noùi roäng, trong ñoù nguyeân côù döïa theo tröôùc neân bieát. Caùc kieát heä thuoäc coõi Duïc thì kieát aáy do Phaùp trí ñoaïn chaêng? Cho

ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì muoán laøm cho ngöôøi nghi ngôø coù ñöôïc quyeát ñònh, nghóa laø Phaùp trí coù naêng löïc ñoaïn kieát cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, Loaïi trí khoâng theå naøo ñoaïn kieát cuûa coõi Duïc. Hoaëc coù ngöôøi sinh nghi: Nhö Phaùp trí coù naêng löïc ñoaïn kieát cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, Loaïi trí laø cuõng coù naêng löïc ñoaïn kieát cuûa coõi Duïc chaêng? Nhö Loaïi trí khoâng theå naøo ñoaïn kieát cuûa coõi Duïc, Phaùp trí laø cuõng khoâng theå naøo ñoaïn kieát cuûa coõi Saéc-Voâ saéc chaêng? Muoán laøm cho moái nghi naøy coù ñöôïc quyeát ñònh, hieån baøy veà Phaùp trí chaéc chaén coù naêng löïc ñoaïn kieát cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, Loaïi trí chaéc chaén khoâng theå naøo ñoaïn kieát cuûa coõi Duïc, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Vì sao Phaùp trí coù naêng löïc ñoaïn kieát cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, Loaïi tri khoâng theå naøo ñoaïn kieát cuûa coõi Duïc? Ñaùp: Bôûi vì Phaùp trí tröôùc ñoù ñaõ ñoaïn kieát cuûa coõi Duïc, cho neân cuõng coù naêng löïc ñoaïn kieát cuûa coõi Saéc-Voâ saéc; Loaïi trí tröôùc ñaây khoâng ñoaïn kieát cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, cho neân khoâng theå naøo ñoaïn kieát cuûa coõi Duïc. Laïi nöõa, Loaïi trí chöa ñoaïn kieát cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, cho neân Phaùp trí ñoaïn kieát aáy; Phaùp trí ñaõ ñoaïn kieát cuûa coõi Duïc, cho neân Loaïi trí khoâng ñoaïn. Laïi nöõa, neáu Loaïi trí coù naêng löïc ñoaïn kieát cuûa coõi Duïc, thì ñoaïn theá naøo? Laø tröôùc phaûi ñoaïn kieát cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, sau môùi ñoaïn kieát cuûa coõi Duïc; hay laø tröôùc phaûi ñoaïn kieát cuûa coõi Duïc, sau môùi ñoaïn kieát cuûa coõi Saéc-Voâ saéc? Neáu tröôùc laø ñoaïn kieát cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, sau môùi ñoaïn kieát cuûa coõi Duïc, thì kieát cuûa coõi Duïc thoâ thieån cho neân tröôùc ñoù ñaõ ñoaïn, coøn ñoaïn nôi naøo? Neáu tröôùc laø ñoaïn kieát cuûa coõi Duïc, sau môùi ñoaïn kieát cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, thì Loaïi trí seõ nhaän laáy söï

chæ trích cuûa nôi khaùc, caùc kieát cuûa coõi mình coøn chöa coù theå lìa boû, laøm sao mong muoán ñoaïn kieát cuûa coõi khaùc ñöôïc? Nhö vaäy vò vua chöa laøm cho keû thuø cuûa nöôùc mình phaûi quy haøng maø muoán chinh phuïc nöôùc khaùc, thì seõ bò ngöôøi khaùc chæ trích. Laïi nöõa, taát caû Loaïi trí nhaát ñònh laáy Phaùp trí laøm nhaân, cho neân Phaùp trí coù theå giuùp ñôõ Loaïi trí ñoaïn kieát cuûa coõi Saéc-Voâ saéc; khoâng phaûi laø taát caû Phaùp trí nhaát ñònh laáy Loaïi trí laøm nhaân, cho neân Loai trí khoâng theå naøo giuùp ñôõ Phaùp trí ñoaïn kieát cuûa coõi Duïc. Laïi nöõa, sau Ñaïo loaïi trí thì phaàn nhieàu Loaïi trí khoâng hieän roõ ôû tröôùc maét, giaû söû hieän roõ ôû tröôùc maét maø theá löïc hoaït duïng yeáu keùm, caàn phaûi hoaøn toaøn lìa boû kieát cuûa coõi Duïc roài, taùc duïng maïnh leân thì Loaïi trí môùi coù theå hieän roõ

tröôùc maét, vì vaäy Loaïi trí khoâng theå naøo ñoaïn kieát cuûa coõi Duïc. Laïi nöõa, Phaùp trí caàn phaûi lìa boû kieát cuaû coõi Duïc roài, taùc duïng môùi maïnh meõ saéc beùn, bôûi vì maïnh meõ saéc beùn cho neân coù naêng löïc ñoaïn kieát cuûa coõi treân; Loaïi trí caàn phaûi lìa boû kieát cuûa Höõu Ñaûnh roài, taùc duïng môùi maïnh meõ saéc beùn, luùc Loaïi trí maïnh meõ saéc beùn thì kieát cuûa coõi döôùi ñaõ ñoaïn, laïi ñoaïn nôi naøo? Laïi nöõa, Phaùp trí raát maïnh meõ saéc beùn, ñoaïn kieát baát thieän haõy coøn khoâng duïng coâng, huoáng chi laø kieát voâ kyù maø khoâng theå naøo ñoaïn ñöôïc hay sao? Nhö con dao raát saéc beùn haõy coøn coù theå chaët ñöùt saét theùp, huoáng laø coû caây... hay sao? Loaïi trí khoâng maïnh meõ saéc beùn laém, ñoaïn kieát voâ kyù haõy coøn duïng coâng nhieàu, huoáng chi laø kieát baát thieän maø cho raèng coù theå ñoaïn ñöôïc hay sao? Nhö duøng con dao moøn ñuøi chaët gaõy coû caây..., haõy coøn duïng coâng nhieàu, huoáng laø coù theå chaët ñöùt saét theùo hay sao? Laïi nöõa, Phaùp trí coù naêng löïc ñoaïn ñaày ñuû möôøi taùm Giôùi-möôøi hai Xöù-naêm Uaån, nhö Löïc só cöôøng traùng ñòch noåi ngaøn ngöôøi, coù naêng löïc ñoaïn kieát cuûa coõi treân; Loaïi trí chæ coù theå ñoaïn möôøi boán Giôùi-möôøi Xöù-naêm Uaån, khaû naêng söû duïng yeáu keùm cho neân khoâng ñoaïn ñöôïc kieát cuûa coõi döôùi. Laïi nöõa, taø kieán cuûa coõi Duïc coù theå duyeân vôùi Khoå-Taäp cuûa ba coõi maø ñoaïn tröôùc tieân, noù ñaõ ñoaïn roài laïi caàn phaûi ñoaïn sôû duyeân cuûa noù, cho neân Phaùp trí coù naêng löïc ñoaïn kieát cuûa hai coõi treân; taø kieán cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, khoâng theå naøo duyeân vôùi Khoå-Taäp cuûa coõi Duïc, cho neân Loaïi trí khoâng theå naøo ñoaïn kieát cuûa coõi Duïc. Laïi nöõa, caùc kieát bh duyeân vôùi coõi khaùc cuûa coõi Duïc coù theå duyeân vôùi Khoå-Taäp cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, tröôùc tieân ñoaïn noù roài laïi caàn phaûi ñoaïn sôû duyeân cuûa noù, cho neân Phaùp trí coù naêng löïc ñoaïn kieát cuûa hai coõi treân; caùc kieát bh duyeân vôùi coõi khaùc cuûa coõi treân, khoâng duyeân vôùi Khoå-Taäp cuûa coõi Duïc, cho neân Loaïi trí khoâng theå naøo ñoaïn kieát cuûa coõi Duïc. Nhö coù vò Quoác Vöông tröôùc phaûi gieát cheát giaëc thuø, sau cuõng phaù huûy nôi daïo chôi vui thuù cuûa giaëc thuø. Laïi nöõa, caùc Uaån cuûa coõi Duïc böùc baùch höõu tình coøn hôn gaùnh naëng, ñaõ ñoaïn noù roài laïi thöôøng xuyeân ca ngôïi phaùp ñoái trò cho ñeán dieät maát noù, luùc baáy giôø laïi coù naêng löïc ñoaïn

caùc Uaån coõi treân, cho neân Phaùp trí coù naêng löïc ñoaïn kieát cuûa coõi treân; Loaïi trí khoâng theå naøo ñoaïn kieát cuûa coõi Duïc, nhöng Phaùp trí coù naêng löïc ñoaïn kieát cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, laø Phaùp trí thuoäc Dieät-Ñaïo chöù khoâng phaûi laø Phaùp trí thuoäc Khoå-Taäp. Taïi sao nhö vaäy? Bôûi vì phaùp thuaän theo nhö vaäy, nghóa laø ngöôøi tu haønh

bò Uaån hieän taïi cuûa coõi Duïc laøm cho böùc baùch coøn hôn gaùnh naëng, ñaõ rôøi boû noù roài ñeàn ñaùp ñoái trò vaø dieät maát ñieàu xaáu xa aùc ñoù, cho neân laïi thöôøng xuyeân quaùn saùt, luùc quaùn saùt thöôøng xuyeân thì töï nhieân coù theå ñoaïn kieát cuûa coõi Saéc-Voâ saéc. Laïi nöõa, coõi Duïc laø coõi khoâng oån ñònh, khoâng phaûi laø nôi cuûa tu, khoâng phaûi laø nôi cuûa lìa nhieãm; coõi Saéc-Voâ saéc laø coõi cuûa Ñònh, laø ñòa cuûa tu, laø ñòa cuûa lìa nhieãm; khoâng phaûi laø phaùp chaùn cheâ cuûa coõi khoâng oån ñònh maø coù theå ñoaïn kieát cuûa coõi Ñònh. Laïi nöõa, coõi Duïc laø thoâ, coõi Saéc-Voâ saéc laø teá, khoâng phaûi laø phaùp chaùn ngaùn cuûa coõi thoâ maø coù theå ñoaïn kieát cuûa coõi teá. Laïi nöõa, coõi Duïc laø thaáp keùm, coõi Saéc-Voâ saéc laø toát ñeïp, khoâng phaûi laø phaùp chaùn ngaùn cuûa coõi thaáp keùm maø coù theå ñoaïn kieát cuûa coõi toát ñeïp. Laïi nöõa, coõi Duïc laø döôùi thaáp, coõi Saéc laø ôû giöõa, coõi Voâ saéc laø treân cao, khoâng phaûi laø phaùp chaùn ngaùn cuûa coõi döôùi thaáp maø coù theå ñoaïn kieát cuûa coõi ôû giöõa vaø coõi treân cao. Laïi nöõa, neáu Phaùp trí thuoäc Khoå-Taäp coù naêng löïc ñoaïn kieát cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, thì ñoù laø ñoái vôùi nôi khaùc tu phaùp chaùn ngaùn lìa boû ñoái vôùi nôi khaùc maø ñöôïc giaûi thoaùt, nhö chaët ñöùt tay thì tay bò troùi ñöôïc côûi boû, hoaëc laø chaët ñöùt chaân thì chaân bò troùi ñöôïc coûi boû, khoâng phaûi laø chaët ñöùt tay maø chaân bò troùi ñöôïc côûi boû, khoâng phaûi laø chaët ñöùt chaân maø tay bò troùi ñöôïc côûi boû. Vì vaäy cho neân Phaùp trí coù naêng löïc ñoaïn kieát cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, laø Phaùp trí thuoäc Dieät-Ñaïo chöù khoâng phaûi laø Phaùp trí thuoäc Khoå-Taäp. Nhöng Phaùp trí thuoäc Dieät-Ñaïo coù naêng löïc ñoaïn kieát cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, chæ sinh khôûi ôû coõi Duïc chöù khoâng phaûi laø sinh khôûi ôû coõi Saéc-Voâ saéc. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì taâm phöông tieän vaøo-ra Phaùp trí chæ heä thuoäc coõi Duïc maø sinh khôûi, hai coõi treân thì ñaõ rôøi boû taâm naøy cho neân chaéc chaén khoâng khôûi leân. Laïi nöõa, Phaùp trí tuøy chuyeån Giôùi, chæ laø do Ñaïi chuûng ñaõ taïo cuûa coõi Duïc sinh ra, hai coõi treân thì rôøi boû Ñaïi chuûng naøy cho neân chaéc chaén khoâng khôûi leân. Laïi nöõa, sinh vaøo hai coõi treân thì chaéc chaén ñoái vôùi Phaùp trí ñaõ laøm xong nhöõng vieäc laøm, gia haïnh ñaõ ngöøng khoâng trôû laïi hieän roõ tröôùc maét; nhö A-la-haùn ñoái vôùi ñaïo ñoái trò ñoaïn kieát cuûa ba coõi, vieäc laøm ñaõ xong khoâng coøn hieän roõ tröôùc maét. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao caùc A-la-haùn khôûi leân trí voâ laäu? Ñaùp: Bôûi vì muoán quaùn xeùt loãi laàm tai hoïa cuûa caùc Uaån ñaõ rôøi boû, vaø quaùn xeùt lôïi ích thuø thaéng cuûa Dieät-Ñaïo ñaõ ñaït ñöôïc, cho neân hoï laïi

khôûi leân caùc trí voâ laäu. Laïi nöõa, hoï do boán duyeân maø khôûi leân trí voâ laäu: 1. Bôûi vì truù trong nieàm vui cuûa phaùp hieän taïi. 2. Bôûi vì daïo chôi trong caùc coâng ñöùc. 3. Bôûi vì quaùn xeùt nhöõng vieäc laøm tröôùc ñaây. 4. Bôûi vì tieáp nhaän söû duïng taøi saûn baäc Thaùnh. Toân giaû Dieäu AÂm ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: "Ñeä töû cuûa Ñöùc Theá Toân sinh vaøo coõi Voâ saéc, khoâng khôûi leân Tónh löï vaø trong Tónh löï ñaõ phaùt sinh coâng ñöùc, sinh vaøo coõi Saéc thì cuõng coù theå khôûi leân. Ñoù laø noùi veà nghóa gì? Ñoù laø noùi neáu sinh vaøo coõi Voâ saéc, thì khoâng khôûi leân Phaùp trí ñoaïn kieát cuûa coõi treân; sinh vaøo coõi Saéc neáu chöa lìa nhieãm cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, thì cuõng coù theå khôûi leân Phaùp trí thuoäc Dieät-Ñaïo ñoaïn kieát cuûa coõi Saéc-Voâ saéc." Lôøi bình: Vò aáy khoâng neân noùi nhö vaäy. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì neáu coù nghóa naøy thì leõ ra khoâng quyeát ñònh, nghóa laø sinh vaøo coõi Saéc ñoái vôùi Phaùp trí thì phaàn ít coù theå khôûi leân, phaàn ít khoâng coù theå khôûi leân. Phaàn ít coù theå khôûi leân, ñoù laø Phaùp trí thuoäc Dieät-Ñaïo; phaàn ít khoâng coù theå khôûi leân, ñoù laø Phaùp trí thuoäc Khoå-Taäp. Hoaëc coù luùc coù theå khôûi leân, hoaëc coù luùc khoâng coù theå khôûi leân. Hoaëc coù luùc coù theå khôûi leân, ñoù laø chöa lìa nhieãm cuûa coõi aáy; hoaëc coù luùc khoâng coù theå khôûi leân, ñoù laø ñaõ lìa nhieãm cuûa coõi aáy. Hoaëc luoân luoân coù theå khôûi leân, hoaëc luoân luoân khoâng coù theå khôûi leân. Hoaëc luoân luoân coù theå khôûi leân, ñoù laø luùc khôûi leân ñaïo lìa nhieãm; hoaëc luoân luoân khoâng coù theå khôûi leân, ñoù laø luùc daãn daét caên thieän. Vì theá cho neân caùch noùi tröôùc ñoái voùi lyù laø ñuùng. Hoûi: Caùc kieát heä thuoäc coõi Duïc thì kieát aáy do Phaùp trí ñoaïn chaêng? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät, bôûi vì nghóa khoâng nhaát ñònh: 1. Coù kieát heä thuoäc coõi Duïc maø khoâng phaûi laø do Phaùp trí ñoaïn, ñoù laø kieát cuûa coõi Duïc, hoaëc laø do Nhaãn ñoaïn, hoaëc laø do trí khaùc ñoaïn, hoaëc laø khoâng ñoaïn. Trong naøy, hoaëc laø do Nhaãn ñoaïn, ñoù laø boán Phaùp trí nhaãn ñoaïn; hoaëc laø do trí khaùc ñoaïn, ñoù laø Theá tuïc trí ñoaïn; hoaëc laø khoâng ñoaïn, ñoù laø bôûi vì ñaõ ñoaïn, hoaëc laø chöa khôûi leân gia haïnh ñoaïn kieát aáy. 2. Coù kieát do Phaùp trí ñoaïn maø khoâng phaûi laø heä thuoäc coõi Duïc, ñoù laø kieát cuûa coõi Saéc-Voâ saéc do Phaùp trí ñoaïn, töùc laø kieát do tu maø ñoaïn cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, do Phaùp trí thuoäc Dieät-Ñaïo ñoaïn. 3. Coù kieát heä thuoäc coõi Duïc cuõng do Phaùp trí ñoaïn, ñoù laø kieát cuûa

coõi Duïc do Phaùp trí ñoaïn, töùc laø kieát do tu maø ñoaïn cuûa coõi Duïc, do boán Phaùp trí ñoaïn. 4. Coù kieát khoâng phaûi laø heä thuoäc coõi Duïc cuõng khoâng phaûi laø Phaùp trí ñoaïn, ñoù laø kieát cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, hoaëc do Nhaãn ñoaïn, hoaëc do trí khaùc ñoaïn, hoaëc laø khoâng ñoaïn. Trong naøy, hoaëc do nhaãn ñoaïn, ñoù laø boán Loaïi trí nhaãn ñoaïn; hoaëc do trí khaùc ñoaïn, ñoù laø Loaïi trí hoaëc laø Theá tuïc trí ñoaïn; hoaëc laø khoâng ñoaïn, ñoù laø bôûi vì ñaõ ñoaïn, hoaëc laø chöa khôûi leân gia haïnh ñoaïn kieát aáy. Hoûi: Caùc kieát heä thuoäc coõi Saéc-Voâ saéc thì kieát aáy do Loaïi trí ñoaïn chaêng? Ñaùp: Caùc kieát do Loaïi trí ñoaïn, kieát aáy heä thuoäc coõi Saéc-Voâ saéc maø khoâng phaûi laø Loaïi trí ñoaïn, ñoù laø kieát cuûa coõi Saéc-Voâ saéc, hoaëc do Nhaãn ñoaïn, hoaëc do trí khaùc

ñoaïn, hoaëc laø khoâng ñoaïn. Trong naøy, hoaëc do Nhaãn ñoaïn, ñoù laø boán Loaïi trí nhaãn ñoaïn; hoaëc do trí khaùc ñoaïn, ñoù laø Phaùp trí hoaëc laø Theá tuïc trí ñoaïn; hoaëc laø khoâng ñoaïn, ñoù laø bôûi vì ñaõ ñoaïn, hoaêc laø chöa khôûi leân gia haïnh ñoaïn kieát aáy. Hoûi: Caùc kieát do kieán Khoå maø ñoaïn thì kieát aáy do Khoå trí ñoaïn chaêng? Ñaùp: Caùc kieát do kieán Khoå maø ñoaïn, kieát aáy khoâng phaûi laø do Khoå trí ñoaïn, hoaëc do Nhaãn ñoaïn, hoaëc do trí khaùc ñoaïn, hoaëc laø khoâng ñoaïn. Trong naøy, hoaëc do Nhaãn ñoaïn, ñoù laø Khoå loaïi trí nhaãn ñoaïn; hoaëc do trí khaùc ñoaïn, ñoù laø Theá tuïc trí ñoaïn; hoaëc laø khoâng ñoaïn, ñoù laø bôûi vì ñaõ ñoaïn, hoaëc laø chöa khôûi leân gia haïnh ñoaïn kieát aáy. Nhaát ñònh khoâng coù Khoå trí coù naêng löïc ñoaïn kieát aáy, bôûi vì trí voâ laäu chæ coù naêng löïc ñoaïn kieát do tu maø ñoaïn. Hoûi: Giaû söû kieát do Khoå trí ñoaïn thì kieát aáy laø do kieán Khoå maø ñoaïn chaêng? Ñaùp: Caùc kieát do Khoå trí ñoaïn, kieát aáy khoâng phaûi laø do kieán Khoå maø ñoaïn, laø do tu maø ñoaïn, bôûi vì trí voâ laäu khoâng coù naêng löïc ñoaïn kieát do kieán maø ñoaïn. Kieát do kieán Taäp-Dieät-Ñaïo maø ñoaïn, ñoái vôùi Taäp-Dieät-Ñaïo trí ñoaïn döïa theo tröôùc neân bieát. Chæ rieâng ñaïo voâ giaùn coù naêng löïc ñoaïn caùc kieát, bôûi vì trong naøy noùi Khoå trí… khoâng coù naêng löïc ñoaïn kieát do kieán maø ñoaïn.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.